

EL MICALET GALÀCTIC

Propostes didàctiques

Olfacte de detectiu

Elaborades per Joan Andrés

OLFACTE DE DETECTIU

DESCRIPCIÓ

Autora: *Christine Nöstlinger*

Il·lustracions: *Toni Térmens*

Edicions Bromera / Alzira, 2006

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 124

Sèrie Blava

Format: 13 x 20,5 cm, 208pàg.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre

Edat: a partir de 12 anys. El tema i els contingut d'*Olfacte de detectiu*, el lèxic utilitzat, la solidesa de la seua narració, el realisme amb què tracta la vida familiar i les relacions d'amistat, faran que aquest llibre d'intriga i suspens, satisfaga plenament els gustos d'un gran nombre de joves lectors.

RESUM ARGUMENTAL

Tot comença quan la família Zwoch, formada pel pare, la mare i les tres filles (Tete, Pups i Wuzi), rep en herència un vell casalot de part de la senyora Theresia Cäcilia Knitzdeibl, una vella tia del pare. La notícia els arriba per mitjà d'una carta, on una

coneguda firma d'advocats els comunica la notícia però, com que en aquells moments no n'hi ningú a la casa dels Zwoch, la carta la recull i els la dóna Jakob, el veïnet, un xiquet d'onze anys molt amic de la família, que eixe dia no ha anat a l'escola perquè es troba malalt.

Tota la família es posa molt contenta, llevat de la mare, que troba un gran problema abandonar el piset on viuen per anar a parar a aquell casalot, que a més de ser molt antic, està fet una ruïna i requerirà molts diners per poder-lo fer habitable, perquè la tia no ha deixat ni un cèntim en efectiu. No obstant això, entre Jakob i les tres filles existeix la sospita que una persona amb una casa com aquella no podia estar sense diners i pensen que els deu d'haver amagat en algun lloc de la casa. Per tant, si ells els trobaren, tot quedaria solucionat, ja que, d'eixa manera, tindrien els diners necessaris per rehabilitar la casa. Les tres filles, amb l'ajuda de Jakob, inicien la recerca del possible tresor per tots els racons de la casa, però no troben res.

Entretant, la mare, qui ha canviat d'opinió i els vol donar una sorpresa, ha encarregat la rehabilitació de la casa a una empresa que ella coneix i que s'ocupa d'aquestes tasques. Per contra, els xiquets estan molt desanimats perquè el resultat de les seues investigacions ha estat completament negatiu. Aleshores, Wuzi, la germana xicoteta, diu que ha trobat dos bitllets de 100 xílings en un llibre que s'ha portat de la vella casa. Eixe fet els fa sospitar que la fortuna de la tieta deu estar amagada entre els fulls dels llibres de la vella biblioteca del casalot, i marxen ràpidament a investigar la nova pista. Però quan arriben a la casa descobreixen que els llibres han desaparegut, perquè l'empresa de rehabilitació, se'ls ha emportat al seu magatzem, el que fa que Jakob remoga cel i terra fins aconseguir comprovar que la pista també era falsa.

Però, a pesar d'aquest nou desengany, la recerca no és en va, perquè, efectivament, serà entre els llibres on Jakob trobarà la pista bona que, finalment, els portarà fins el senyor Ottokar

Schnorr, un nebot del marit de la senyora Knitzdeibl. Aquest senyor és propietari de la casa del costat, així com del jardí que la família pretén incorporar a la seua nova propietat, però que no poden adquirir perquè Schnorr els demana mig milió de xílings, quantitat que la família no pot pagar.

Quan tots s'han resignat a perdre el jardí, Jakob seguint la pista que li ha proporcionat l'estudi dels llibres de la biblioteca, descobreix que el senyor Schnorr devia a la senyora Knitzdeibl la quantitat de sis-cents mil xílings i, per tant, aquests diners formarien part de l'herència cosa que, finalment, els permet quedar-se amb la casa i el jardí. Per fi, han trobat el tresor que buscaven!

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Aquest llibre, escrit amb un llenguatge directe i molt expressiu, on predomina la imaginació i la fantasia, conté la qualitat literària necessària per aconseguir una narració interessant i instructiva alhora. Amb la lectura de les seues pàgines, els educadors i educadores descobriran que poden oferir al seu alumnat un text que, al mateix temps que els proporcionarà el plaer de la lectura per ella mateixa, els oferirà una visió no sexista de la societat (cal ressaltar que la tasca de cangur és realitzada per un home) i els obrirà nous camins cap a una nova visió de les relacions familiars i d'amistat, tots ells tractats amb gran realisme en la novel·la.

Per això, seguint el fil de la narració, i a mesura que aprofundim en la lectura i coneixem millor els personatges i l'ambient, anem descobrint tot un seguit de temes que, dintre del que sol anomenar-se com «Educació per a la convivència», ens permetran reflexionar al voltant de qüestions com:

- Hi ha realment igualtat d'oportunitats entre els dos sexes?
- El treball infantil és sempre negatiu?

- Valorem i respectem adequadament les persones majors?
- Són necessàries unes bones relacions familiars i d'amistat?
- Quan volem aconseguir una cosa, posem tots els mitjans per aconseguir-la?
- Quin tipus de relacions mantenim actualment entre els nostres veïns?
- Com s'han de prendre les decisions que afecten a tota la família?
- Cal mantenir els costums tradicionals com ara anar al cementeri l'1 de novembre?
- És possible l'amor entre preadolescents?
- ...

L'AUTORA

Christine Nöstlinger va nàixer a Viena l'any 1936 i va estudiar Belles Arts a la seua ciutat natal. Començà treballant de periodista col·laborant en temes d'educació. El 1971 publicà el seu primer llibre i l'any següent guanyà el premi al millor llibre publicat a Alemanya. Des d'aleshores, s'ha convertit en una de les principals escriptores de literatura infantil i juvenil en llengua alemanya i en una de les més reconegudes internacionalment. Entre altres, ha guanyat el Premi Nacional de Literatura Infantil a Alemanya (en els anys 1973 i 1988), el mateix premi a Àustria (en 1974 i 1979), el premi Memorial Astrid Lindgren (2002) i el premi Hans Christian Andersen (1984), considerat el «Nobel» de la literatura infantil.

Com a autora destaca per la seua ideologia progressista, pels seus punts de vista sobre les relacions familiars, l'escola i l'educació, les relacions entre joves, la marginació i la intolerància, i pels temes relacionats amb l'alliberament de la dona. Estilísticament, mostra un paper innovador en la tendència realista de la novel·la infantil i juvenil, tal com es reflecteix en les més de vuitanta obres que ha

publicat, entre les que podem citar *Cop d'escombra al rei Cogombre*; *L'autèntica Susi*; *Estimada iaia, la teva Susi*; *Federica la pel-roja*; *Konrad o el nen que va sortir d'una llauna de conserves* i *Històries de Franz*. *Olfacte de detectiu*, publicat originalment el 1992, és el primer llibre de l'autora que es publica a Edicions Bromera.

L'IL·Lustrador

Ribot (Toni Térmens) va nèixer a Sabadell el 1975. Va estudiar un any a l'escola Massana realitzant procediments pictòrics, tres anys a la UAB estudiant Història de l'Art i dos anys a l'escola d'arts i oficis de Terrassa assistint als tallers de gravat i dibuix artístic. En els últims dos anys ha encarrilat la seua activitat professional en el món del dibuix i la il·lustració. Entre altres, ha fet il·lustracions per a la revista *Cavall Fort*, per a l'espectacle *el Quixot de Telemann*, de l'orquestra de cambra 48 de Terrassa per al receptari *I tot seguit a cuinar*, per al conte *El gat galeret i terrissa*, i per als plafons interpretatius de la torre de l'Aldea. En Edicions Bromera, el llibre *Olfacte de detectiu* ha estat el seu primer treball, col·laboració que ha continuat amb il·lustracions per a llibres de text.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Els ensenyants sabem que, sovint, en el primer cicle de Secundària, es produeix una gran diversitat tant en els nivells com en els gustos i interessos lectors de l'alumnat, que hem de saber orientar amb una motivació a la lectura que facilite la formació literària i personal del nostre alumnat. D'altra banda, tampoc no podem oblidar que fomentar el gust per la lectura no és una tasca fàcil i que cal tindre en compte les característiques individuals de cada alumne.

Per això mateix, les propostes didàctiques que presentem han de ser un punt de partida, una eina de motivació que permeta que els joves s'apropen lliurement a la lectura, oferint-los experiències lectores estimulants i satisfactòries. En conseqüència, no s'han de convertir en una finalitat per elles mateixes, sinó en un instrument capaç de provocar l'enriquiment intel·lectual i estètic dels xics i de les xiques de les nostres escoles.

És per això que les propostes didàctiques d'aquesta col·lecció es presenten separades del llibre de lectura per deixar al criteri del professorat la possibilitat d'usar-les una vegada llegida l'obra, tenint en compte, a més, que les propostes han estat elaborades pensant en el currículum escolar del primer cicle d'educació secundària obligatòria i que, en aquest sentit, fóra convenient triar, entre els exercicis i jocs proposats, els més adequats per a cada nivell, així com els més adients a les necessitats, els gustos i els interessos dels alumnes de la classe. Per les mateixes raons, aquestes propostes de treball són ampliables o modificables en qualsevol aspecte.

Buscant l'equilibri entre entreteniment i aprenentatge, en les propostes didàctiques següents s'han inclòs una sèrie d'activitats que ajudaran els alumnes en l'anàlisi i el comentari de text. En aquest aspecte es proposen uns exercicis que analitzen l'estructura, el narrador, l'estil i els personatges de la narració, sempre amb activitats escaients a l'etapa evolutiva de l'alumne.

Una manera d'aconseguir que la lectura esdevinga un plaer, una activitat lúdica i participativa, que la faça interessant i divertida alhora, és programar detingudament tot el procés lector, pensant en una sèrie d'activitats que vagen des de l'abans fins al després de la lectura, creant un clima a la classe que faça sentir en l'alumnat la necessitat de llegir i escriure. A manera d'exemple, us proposem la programació següent:

Abans de la lectura

En primer lloc, podem treballar al voltant de la portada i, fixant-nos en el títol, orientar el diàleg cap a la professió de detectiu: quina és la tasca dels detectius, quines característiques han de tenir les persones que exerceixen aquesta professió, com se les imaginem, què és tenir “olfacte” de detectiu, etc. Amb aquestes dades, passarem a fixar-nos en la resta dels elements de la portada, proposant-los que expliquen què els suggereix en conjunt i demanant-los que, a la vista la il·lustració i del títol que proposa l'autora, pensen i avancen un possible argument del llibre.

Una altra manera d'animar la lectura consisteix en què el mestre o la mestra llija en veu alta, algun fragment inicial del llibre que siga especialment motivador, per tal de despertar la curiositat i l'interés de l'alumnat cap el llibre i que els incite a llegir-lo.

Durant la lectura

Podem realitzar una lectura col·lectiva de l'inici del cada capítol i continuar amb una lectura individual i silenciosa fins a completar-lo. Al final de cada capítol, obrirem un diàleg per intercanviar opinions, aclarir dubtes de vocabulari o d'interpretació del sentit del text, comentar el que ens explica el narrador, o el que opinen o contenen els personatges, com creuen que són físicament, quina és la seua personalitat, etc. Acabarem el diàleg buscant un motiu per a continuar llegint i procurant avançar amb què ens trobarem en el capítol següent, per a la qual cosa es poden ajudar de la introducció que presenta cadascun d'ells.

Quan la lectura ja estiga aproximadament per la meitat, els demanarem que diguen si creuen que hi ha algun tresor amagat i, si és així, on pensen que deu estar. També els podem demanar

que avancen quin serà el final de la història. Ho escriuran tot en un full de paper i, tot seguit, guardarem els escrits en una carpeta sense llegir-los, cosa que farem al final de la lectura, demanant a cada alumne o alumna que expliqui per què s'ha decidit per un lloc o un altre com amagatall del tresor o per què ha pensat que el final del llibre seria el que ha avançat. Si la marxa de l'activitat ho permet, podem inventar entre tots i totes un final diferent al proposat per l'autora. Finalment, obrirem un debat al voltant del llibre: si els ha agradat o no i per què, què pensen dels personatges, si són creïbles o no, com s'hauria pogut millorar la història, si recomanarien la lectura a als seus amics o amigues o no, etc.

Després de la lectura

A més de treballar els aspectes proposats en l'apartat de propostes de treball d'aquest quadern (totes o únicament aquelles que creguem convenient), també podem:

- Buscar informació i escriure una biografia de l'autora.
- Proposar que busquen altres llibres escrits per Christine Nöslinger i que facen una breu presentació dels mateixos.
- Escriure una carta a l'autora proposant-li diferents arguments per a nous llibres.
- Preparar preguntes per a una possible entrevista amb l'autora.
- Etc.

SOLUCIONS D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS PLANTEJADES

POSSIBLES SOLUCIONS A L'ACTIVITAT NÚM. 3.4. DE
L'APARTAT B.

Altres frases fetes que hi apareixen al llibre:

–No digues blat fins que estiga al sac i aquest ben nugat
(pàgina 29).

–Sense diners, poca música (pàgina 42).

–No menjar per no cagar (pàgina 69).

–No estar molt catòlic (pàgina 71).

–Estar tocada del cap (pàgina 75).

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA NÚM. 9:

1. El camioner va a peu.
2. Agafen la barca els dos de 50 kg, i creuen. Torna un dels dos cap a l'illa, i el gros (el de 100 kg), agafa la barca i creua. Un cop allí, torna l'altre de 50 kg, a buscar el qui queda a l'illa. I, finalment, els dos de 50 kg tornen a creuar, i es reuneixen amb el gros.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen.

1.3. El narrador, al principi de cada capítol, anticipa l'acció mitjançant un text breu que avança el que llegirem a continuació.

Per què creus que ho fa?

Creus que això facilita o dificulta la lectura del llibre? Raona la teua resposta

.....
.....
.....

2. *El narrador*

El narrador és la persona que explica la història. Pot ser intern, si és un personatge de l'obra i, per tant, participa en l'acció contant la història en primera persona, o extern si explica els fets des de fora, com si fora un espectador. Aquest tipus de narració es conta en tercera persona.

2.1. Encara que en aquesta novel·la predomina la narració en tercera persona, també trobem fragments narrats en primera persona.

Quina part del llibre està escrit en primera persona?

.....
.....

2.2. Llig aquest fragment i torna'l a escriure, però fes-ho en tercera persona:

«Tete i Pups m'han promés que, tan prompte com arribara i parlaren amb ell, vindrien a casa a informar-me».

.....
.....
.....

2.3. Ara tria un breu fragment del text on el narrador conte la història en tercera persona i escriu-lo en primera persona.

.....
.....
.....

3.L'estil

L'estil és la forma peculiar de contar les històries que té cada autor o autora, i que es reflecteix en la caracterització dels personatges, en el lèxic usat, en el ritme de la narració, en els recursos lingüístics emprats, etc.

3.1. Com diries que és l'estil de Christine Nöstlinger en aquesta novel·la? Subratlla les paraules que, segons tu, millor el definisquen.

clar, rebuscat, concís, directe, obscur,
expressiu, àgil, realista, exòtic

3.2. Un dels recursos literaris al que sol acudir l'autora és la comparació, com per exemple quan escriu «...la casa tremola com un niu en una branca un dia de vent» (pàgina 37).

Busca al llarg de tota la història tres comparacions i escriu-les.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.3. Fica't en el lloc de l'autora i modifica la segona part de les comparacions que acabes d'escriure. Fixa't en l'exemple: «...la casa tremola com una papallona en una rama un dia de tronada».

.....
.....
.....
.....
.....

3.4. Un altre recurs literari que apareix regularment en el text, són les frases fetes com ara: «buscar una agulla en un paller» (pàgina 67).

Busca'n unes quantes més, fixa't en el context en què es troben i escriu què vol explicar l'autora amb elles.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Els personatges

En tota novel·la sempre hi ha un personatge protagonista, que és qui du endavant la part més important de l'acció, i personatges secundaris, que tenen una participació i una rellevància menor.

4.1. A *Olfacte de detectiu*, també n'hi ha un protagonista.

De qui es tracta?

Com és físicament?

.....

Com definiries el seu caràcter

.....

.....

4.2. Pel que fa la resta, escriu de major a menor importància els noms d'uns altres sis de personatges, segons la rellevància que, al teu parer, tenen dintre del relat.

1

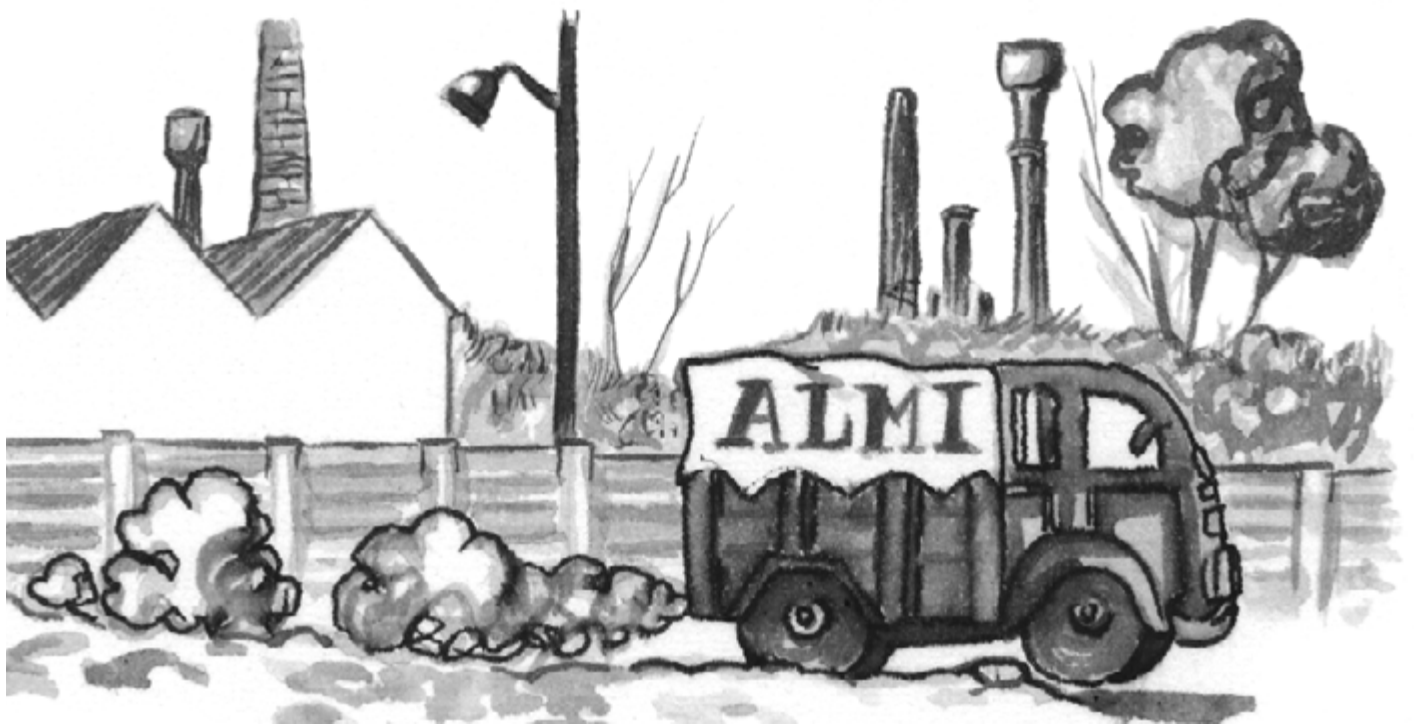
2

3

4

5

6

4.3. Si tu fores l'autor d'*Olfacte de detectiu*, quin o quins personatges llevaries i quins altres posaries? Per què?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.4. Proposa a la classe el joc següent: Un jugador pensa un personatge de la història i tot seguit, convertint-se en una mena de mim, fa gestos propis d'aquest personatge. La resta de la classe ha d'endevinar de qui es tracta. Qui primer encerta el personatge passa presentar-ne un de nou.

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Busca en Internet, enciclopèdies, revistes literàries, etc. i escriu a la teua llibreta, una petita biografia de Khristine Nöstlinger: lloc de naixement, país, trets més característics de la seua vida, principals obres que ha escrit, premis literaris que ha obtingut, etc.
2. L'acció de la novel·la es desenvolupa a la ciutat de Viena. Situa-la al mapa i després contesta:

- A quin país pertany?
- Quants habitants té?
- Quin idioma es parla?
- A la vora de quin riu es troba?
.....
- Quins són els seus monuments principals?
-
-
- Amb quins altres països limita el país del qual n'és la capital:
.....
.....

3. Jakob, el protagonista, investiga com si realment fos un detectiu. Si tu fores un detectiu, sobre quines coses t'agradaria investigar? Per què?
.....
.....
.....
.....

4. Un dels entreteniments de Jakob quan està malalt consisteix a jugar a les cartes amb sa mare. Coneixes algun joc de cartes? Explica com s'hi juga.

Nom del joc:

Nombre de jugadors:

Valor de les cartes:

Regles del joc:

.....

.....

.....

.....

5. Per a comprar el jardí del senyor Schnorr, la família Zwoch, necessita 500.000 xílings, tenint en compte que la moneda actual d'Àustria és l'euro i que un euro equival a 13,7603 xílings, quants euros haurien de pagar pel jardí?

.....

.....

6. Imagina que ets un advocat o un notari i li has de comunicar a la teua família que ha heretat una granja de cangurs a Austràlia. Què li diries en la carta que els enviaries?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. A la il·lustració de la pàgina 26, trobaràs la part superior del vell casalot que hereten els Zwoch. Series capaç de dibuixar-la completa?

8. Hi ha oficis de dones i oficis d'homes? Escriu el que penses sobre el tema i contrasta les teues opinions amb les del teus companys i companyes.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. Ets un bon detectiu? Demostra-ho resolent aquests enigmes:

1. Un camioner va en contradirecció per un carrer de sentit únic. El veu la policia però no l'intenta detenir. Per què?

.....

2. En una illa deserta hi ha tres naufrags: un que pesa 100 kg, i els altres dos, de 50 kg cadascun. Disposen d'una barca per creuar a terra ferma, però aquesta barca suporta només 100 kg de pes. Com ho fan per creuar a terra ferma?

.....

10. La història ha tingut un final feliç. Com ho contaria Jakob en el seu diari?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Propostes didàctiques referides al llibre
Olfacte de detectiu (ISBN: 978-84-9824-149-9)

© Edicions Bromera, S.L.
Polígon Industrial 1 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Joan Andrés Terenti, 2007
Dibuixos de Ribot, 2006